

अहिंसा सत्यवचनं दानमिन्द्रियनिग्रहः । एतेभ्यो हि महाराज तपो नानशनात् परं ।
 न दुष्करतरं दानान्नातिमातरमाश्रमः । त्रैविद्येभ्यः परं नास्ति संन्यासः परमन्तपः ।
 इन्द्रियाणीह रक्षन्ति स्वर्गधर्माभिगुप्तये । तस्मादर्थे च धर्मे च तपो नानशनात् परं ।
 ऋषयः पितरो देवा मनुष्या मृगपक्षिणः । यानि चान्यानि भूतानि स्यावराणि चराणि च ।
 तपः परायणाः सर्वे सिध्यन्ति तपसा च ते । इत्येवं तपसा देवा महत्त्वं प्रतिपेदिरे ।
 इमानीष्टविभागानि फलानि तपसः सदा । तपसा शक्यते प्राप्तुं देवत्वमपि निश्चयात् ।
 इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्वणि आपद्धर्मपर्वणि तपःकथने एकषष्ठ्यधिकशतोऽध्यायः ॥ १६१ ॥
 ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ सत्यं धर्मं प्रशंसन्ति विप्रर्षिपितृदेवताः । सत्यमिच्छाम्यहं श्रोतुं तन्मे ब्रूहि पितामह ।
 सत्यं किंलक्षणं राजन् कथं वा तदवाप्यते । सत्यं प्राप्य भवेत् किञ्च कथञ्चैव तदुच्यतां ।
 ॥ भीष्म उवाच ॥ चातुर्वर्ण्यस्य धर्माणां सङ्करो न प्रशस्यते । अविकारितमं सत्यं सर्ववर्णेषु भारत ।
 सत्यं सत्सु सदा धर्मः सत्यं धर्मः सनातनः । सत्यमेव नमस्येत सत्यं हि परमा गतिः ।
 सत्यं धर्मस्तपोयोगः सत्यं ब्रह्म सनातनं । सत्यं यज्ञः परः प्रोक्तः सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितं ।
 आचारानिह सत्यस्य यथावदनुपूर्वशः । लक्षणञ्च प्रवक्ष्यामि सत्यस्येह यथाक्रमं ।
 प्राप्यते च यथा सत्यं तच्च श्रोतुमिहार्हसि । सत्यं त्रयोदशविधं सर्वलोकेषु भारत ।
 सत्यञ्च समता चैव दमश्चैव न संशयः । अमात्यस्य चमा चैव द्वीक्षितित्वाऽनसूयता ।
 त्यागो ध्यानमथार्थत्वं धृतिश्च सततं दया । अहिंसा चैव राजेन्द्र सत्याकारास्तयोदश ।
 सत्यं नामाव्ययं नित्यमविकारि तथैव च । सर्वधर्मा विरुद्धेन योगेनैतदवाप्यते ।
 आत्मनीष्टे तथाऽनिष्टे रिपौ च समता तथा । इच्छादेषक्षयं प्राप्य कामक्रोधक्षयं तथा ।
 दमो नान्यस्युहा नित्यं गाम्भीर्यं धैर्यमेव च । अभयं रोगशमनं ज्ञानं नैतदवाप्यते ।
 अमात्यस्य बुधाः प्राङ्मूर्धनं धर्मे च संयमः । अवस्थिते च नित्यञ्च सत्येनामत्सरी भवेत् ।
 अक्षमायाः क्षमायाश्च प्रियाणीहाप्रियाणि च । क्षमते सम्मतः साधु साध्वाप्नोति च सत्यवाक् ।
 कल्याणं कुरुते वाढं धीमान्न ग्लायते कश्चित् । प्रशान्ते वाङ्मना नित्यं द्वीक्षु धर्मादवाप्यते ।
 धर्मार्थहेतोः क्षमते तितिचा क्षान्तिरुच्यते । लोकसंग्रहणार्थं वै सा तु धैर्येण लभ्यते ।
 त्यागः स्नेहस्य यत्यागो विषयाणां तथैव च । रागद्वेषप्रहीनस्य त्यागो भवति नान्यथा ।
 आर्यता नाम भूतानां यः करोति प्रयत्नतः । शुभं कर्म निराकारो वीतरागस्तथैव च ।
 धृतिर्नाम सुखे दुःखे यथा नाप्नोति विक्रियां । तां भजेत सदा प्राज्ञो य इच्छेद्भूतिमात्मनः ।
 सर्वथा क्षमिणा भाव्यं तथा सत्यपरेण च । वीतहर्षभयक्रोधो धृतिमाप्नोति पण्डितः ।
 अद्रेहः सर्वभूतेषु कर्मणा मनसा गिरा । अनुग्रहस्य दानञ्च सतां धर्मः सनातनः ।
 एते त्रयोदशाकाराः पृथक् सत्यैकलक्षणाः । भजन्ते सत्यमेवेह वृंहयन्ते च भारत ।
 नान्तः शक्यो गुणानाञ्च वक्तुं सत्यस्य पार्थिव । अतः सत्यं प्रशंसन्ति विप्राः सपितृदेवताः ।